

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 250 Lei. — Șase luni 130 Lei. — Trei luni 75 Lei. — Pentru străinătate un an 500 Lei. Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Marți și Vineră

Prețul inserțiunilor: un șir peti 4 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoază.

Unde este locul bisericii?

În cărțile viitorilor istorici multe judecăți se vor rosti asupra timpurilor și generațiilor de azi: unele absolut drepte, altele mai puțin drepte. O judecată însă va fi neîndoiasă și dreaptă: Oamenii cari au trăit vremurile de mărire netrecătoare a neamului, în marea lor majoritate au fost puțin credincioși.

Dacă voiiți să pipăți pulsul contemporanilor noștri în privința credinței, să-i întrebați: ce cred ei despre biserică, unde ar fi să fie locul ei de drept?

Puțini de tot vor fi de părerea: da, biserică este lucru sfânt și mare, ea ar trebui să meargă ca o făclie, care încălzește și luminează, în fruntea neamului. Biserica deci mai înainte de toate! Toate instituțiile omenești, adăpostescă-se ele în cele mai strălucite palate, sănt efemere, sănt pline de păcatele și slăbiciunile omenești, — pe când biserică este alcătuire dumnezească și eternă, ca și adevărurile pe care le învață.

Ce frumos e! În toate Duminicile, pe întreg rotogolul pământului, sună și răsună zeci de mii de clopote și glasuri omenești cerând ajutor și îndurare de sus.

Căți oameni, cuprinși de amărăciune, au ieșit înoștri din biserică! Altarul cuprinde în sine alăta putere vindecătoare, cât nu o pot produce nici odată doctorii pământului. Altarul este baia băilor, scaldă sfântă, cu mii și mii de daruri vindecătoare. Cum va închipuiți că Dumnezeu care a lăsat izvoare vindecătoare în toate părțile pământului, chiar altarul sfânt să-l fie lăsat fără putere de a mângâia și a vindeca?

Eată tălcul istoriei românești! Alte popoare au avut arme, șiretenie, și tot ce vrei; — noi am avut altarele și cu altarele am biruit toate armele păgânești ale dușmanilor, și nici azi nimeni nu e în stare să vindece ranele multe de pe trupul și sufletul neamului nostru, decât Altarul.

Ceata însă, care vorbește în așa fel despre biserică noastră, este mică; după dănsa vine altă ceată, numeroasă, care strigă din toată puterea: «Biserica îndărăt!» căci biserică este «instituție demodată; cultura, dlor, finanțele, economia; eată problemele cu care trebuie să ne ocupăm. Să ridicăm școale în toate orașele și satele să lumineze poporul să-l convingem, care este sistemul politic ori social mai perfect prin care ne putem feri». Oamenii de știință, oamenii în a căror glavă cu o repezeală cinematografică se nasc toate posibilitățile de fericire a neamului, vor să ia lo-

cul lui Isus Hristos în conducerea popoului nostru.

Dar oricât va striga mulțimea de oameni, între cari se găsesc și de cei bine îmbrăcați: «Biserica îndărăt», — biserică prin voia lui Dumnezeu tot va merge înainte.

Domnul nostru Isus Hristos, ori cât praf ar încerca acei oameni orbiți să arunce asupra Sfinteniei Lui, tot va străluți, — pe când nimbul lor, pe lângă toate sbuciumările, va rămânea nimb pe hârtie peritoare.

Biserica nu are alta de făcut, de cât să arate rezultatele practice ale necredinței. «Înțelepciunea lumii acesteia nebulie este înaintea lui Dumnezeu», eată arma bisericii contra acelor cari strigă: Biserica îndărăt! Oamenii cari vor să pună paladiul neamului, biserică, la hala de vechituri, vor trebui să se convingă și pe spinarea altora, dar și pe a lor proprie, că fără biserică, fără credință, nu se poate face nimic.

«Fără mine nu puteți face nimica», a zis Hristos, — și realitatea aceasta este.

Nu pot să retac o istorioară adevărată și caracteristică pentru cei ce vor să omită pe Hristos din opera de mântuire a omenirii. Un om, din vremea noastră, uns cum se zice cu toate unsorile, perfect în cunoștința mijloacelor cum trebuie făcut din hrap un înger alb ca neaua, și viceversa: cum trebuie negrit un om de omenie ca să nu-și mai poată scoate capul în lume, îmi spunea într-o zi cu fața amărâtă ce a pățit cu cel mai bun adept de principii al lui. «Am discutat, frate, cu omul meu până la ora trei dimineața, ce să facem, cum să lucrăm; și, când să plece aderentul și într'un moment când cugeța că nu-l observă nimeni: hapt mi-a șters din antișambra un sfeșnic de argint, amintire, dela strămoși: lți poți închipui ce decepționat sânt!» — «Dar nu înțeleg, zic eu, de ce nu poți să ceri dela omul acesta îndărăt sfeșnicul, dacă l-ai văzut cu ochii tăi!» «Hm! a răspuns prietenul meu, sfeșnicul ca sfeșnicul, dar dacă aș spune omului, că l-am văzut, s'ar termina și prietenia, și aderența».

Eată deci cum voește prietenul meu cu aderentul lui să mântuească lumea! Și sânt convins că istorii de acestea se mai petrec în lumea noastră; — deci ce mirare că biserică, credința și Hristos sânt musafiri supărători pentru cei ce strigă: Biserica îndărăt!

A treia și cea mai interesantă categorie de oameni strigă altcum: «Biserica, da, trebuie să o respectăm, dar nu din convingere, ci din respectul pentru tradi-

ție. Să zicem «biserica îndărăt», nu e lucru cuminte, căci ce ar zice poporul dela sate pe care ne bazăm noi, dacă am ieși cu cărțile pe față și am spune-o verde: Nu credem nici noi în biserică; să zicem: Biserica înainte! n'ar fi istețime din partea noastră, pentru că am supăa prea multă lume și la urmă toată lumea ne-ar arăta ca pe niște retrograzi; deci concluzia firească și impusă de împrejurări este: «Biserica nici înainte, nici îndărăt, — ci alături!» Biserica să se poarte bine, să nu vorbească mult, să se supună legilor, să nu ne strice nici când socotelile. Vom face ce va fi cu puțință.» Și aceasta a treia categorie de oameni, când se cere, vine și ea la biserică, își face cruce ca toată lumea, și până când biserică se poartă bine, e ceva care nici nu strică, nici nu drege. «E simpatică».

Cum acestea sânt atitudinile contemporanilor față de biserică strămoșească. Judecățile lor, după credințele lor, sânt împărțite în acele trei tabere mai mari.

Dar judecata lui Dumnezeu și judecata istoriei este una, nedespărțită și mai tare decât oțelul.

Sorătea unui popor în esență nu o hotărăsc cumințele omenești, trecătoare ca și oamenii, ci atitudinea lui față de Dumnezeu și față de casa Lui, care este biserică. Cu această convingere în suflet să judecați urde este locul firesc și de drept al bisericii: Înainte, îndărăt, sau alături de oameni.

Prot. Dr. Ștefan Cioroianu

Sfântul Sinod. În chestia conflictului bisericesc din Basarabia, I. P. S. Sa mitropolitul primit de acord cu dl. ministru al cultelor, a propus ca în mod provizoriu până la întocmirea și votarea legii de organizare a bisericii ortodoxe, să se institue o *Eforie ad hoc* spre administrarea bunurilor bisericii din Basarabene.

Eforia va fi alcătuită din cei trei episcopi ai Basarabiei, din trei clerici și din trei mireni, ca reprezentanți ai preoșimii și ai credincioșilor din cele trei eparhii. Decizia luată în Sinod, în urma intervenției dlui ministru Al. Lapedatu și a propunerii a I. P. S. Sale mitropolitului primit, e de natură să pună capăt conflictului ivit în sânul bisericii ortodoxe din Basarabia.

În ședința de Vineri, 22 Februar n. c., Sf. Sinod a primit din partea preotului Tudor Popescu o cerere prin care declară că înțelege să rămână și în viitor slujitor credincios al bisericii ortodoxe.

Cererea a fost prezentată prin I. P. S. Sa mitropolitul Pimen al Moldovei. După ce a luat act de această cerere, biroul a anexat-o la dosarul respectiv. Comisiunea compusă din episcopii: Visarion Puiu dela Bălți, Ghenație al Buzăului și Roman al Oradiei Mari, are să cerceteze și să refere Sinodului cele de cuviință.

S'a ales episcopul Ohenadie Silisteanul în comisiunea însărcinată cu studierea chestiunii recăsătoririi preoților, în locul rămas vacant prin demisia fostului episcop Nicodim al Hușilor.

S'a aprobat apoi regulamentul de funcționare al preoților militari. În această chestiune, episcopul Justinian a făcut o expunere asupra situației și organizării clerului militar de la înființare și până în prezent.

Conferența publică a d-lui procuror Lungulescu despre spirit și materie, ținută Duminică la palatul Jud. Sibiu trebuie să fie reliefată ca o contribuție rară, a unui om superior. Omul de legi s'a smuls, parecă, s'a liberat de cătușile și lori și și-a luat sborul către nemărginire. Cu o claritate neobișnuită, cu o logică strânsă și ireproșabilă și cu un avânt rar, însuflețit ca un vizionar profetic, a cântat imn de mărire spiritului dominant asupra materiei, cântec de laudă lui Dumnezeu.

N'a fost miresnul diletant, care strânge la întâmplare o sumă de noțiuni într'un studiu de paradă, ci a expus convingeri adânci, baze pe studii temeinice, îndelungate, care ar face cinste oricărui biserican în frunte. Biserica noastră este mândră că poate număra printre fiii săi pe dl procuror Lungulescu și sibiienii bășinași trebuie să se bucură din toată inima de omul de superioare concepții de viață.

De printre rândurile conferințierilor celor două Asociații, se vor selecționa acei ce nu numai știu ceva, ci au și darul de a expune și de a se face înțeleși, eară ceilalți vor trebui să se mângâie cu râva de a fi încercat și ei.

Cam tot așa, cum am dori, pe viitor, — respectând de altfel legăturile de prietenie cu străinii — să se apeleze la forțele românești, mai ales că le avem, pentru aranjarea concertelor, a frumoaselor începuturi de muzică de cameră. (pom.)

Parlamentul și salariile preoțești

Monitorul Oficial dela 13 Februar 1924 conține dezvoltarea interpelării P. S. Sale episcopului de Râmnic și Noul Severin, *Bartolomei*, în chestiunea salariilor preoțești, asupra căreia s'a vorbit în debaterile de acum ale corpurilor legislative.

Publicăm, după M. O., câteva pasagii, din importantul discurs al P. S. Sale, în următoarele:

Bugetul pe care îl voi lua de bază, dlor senatori, nu va fi cel din anul acesta, ci cel din anul trecut, care e însă identic cu cel din anul acesta, întrucât în bugetul anului de față 1924 nu s'au făcut alte sporiri în afară de adăusele de scumpete și de spor pentru personal, acordate din cursul anului trecut prin credite speciale.

Adăusele din bugetul nou al cultelor deci nu sânt decât adăsurile din bugetul trecut pe care bugetul nou nu face decât să le stabilizeze între articolele lui. Adăsurile acestea sânt arătate în bugetul cel nou ca sume necesare la scumpete, sume necesare ca ajutor de familie și sume necesare earăși pentru scumpete, ridicându-se în țira rotundă cam la 56.000.000.

La material în bugetul cel nou sânt 44 milioane dintre care 31.000.000 sau 30.000.000 sânt numai subvențiuni pentru arte.

Suma totală bugetară din anul trecut cuprinzând la un loc și cultele și artele este de 259.000.000, pe 9 luni.

Ca să putem vedea însă cât rămâne bisericii ort., trebuie să facem câteva scderi și anume să scdem din suma aceasta de 259 milioane, 70.000.000 și ceva care provine din 29 milioane date pentru arte, din 14.000.000 pentru întreținerea ministerului cultelor și artelor și din 26.894.000 vărăminte făcute ministerului cultelor de comunele urbane pentru pista personalului bisericesc al comunelor urbane.

Prin urmare, aceste trei sume din care o parte se dă pentru arte, alte pentru întreținerea ministerului și alta este o subvenție a ministerului dată lui de orașe, însumează 70 milioane, care scăzute din 295.000.000 ne dau 185.254.371 pentru întreținerea pe 9 luni a tuturor cultelor din țara românească.

Care sânt aceste culte, dlor?

Sânt opt, și anume: cultul nostru ortodox, cultul fraților uniți, cultul romano-catolic, cultul reformat, cultul unitar, cultul luteran, cultul mozaic, și cultul mohamedan. —

Dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor: Ați uitat să adăogați ca toate aceste sume s'au sporit anul trecut prin curba Lalescu, care se ridică la peste 41.000.000. —

P. S. S. episcopul Bartolomei: Am spus că s'a pus în bugetul anului acesta, tot ce s'a dat prin credite speciale în cursul anului și al bugetului trecut. —

Dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor: P. S. Voastră socotiți numai țifrele din anul trecut, fără ca să adăogați plusurile care au venit în afară de buget, așa încât faceți socoteală greșită și lumea poate să fie indusă în eroare. În afară de aceasta, au mai venit cheltuielile pentru noile episcopii, seminarii, prin credite, așa că la această sumă trebuie adăogați și țifrele acelea de 10.000.000, curba Lalescu de 43.000.000, trecem și sumele date pentru noul personal și atunci veți avea suma exactă a bugetului pe 1923. —

P. S. S. episcopul Bartolomei: Eu le primesc cu cea mai mare bucurie și le-am trecut deja în socoteala care o fac. —

Dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor: Cred că Senatul nu poate să fie complet luminat dacă lasăți aceste sume. —

P. S. S. episcopul Bartolomei: Aceste sume le avem în bugetul cel nou și nu sânt mai mult de 56.000.000 lei care n'au fost dela începutul bugetului întocmit pe cele 9 luni, dar care s'au aprobat și cheltuit prin credite deschise în cursul anului trecut.

Cred că prin adăosul celor 56.000.000 am isprăvit socoteala bugetului și trecut și actual, și vreau trece acum la proporționalitatea sumelor întrebunțate pentru susținerea materială de către Stat a celor opt culte, arătate mai sus. Ca să fim în regulă, adăugăm deci la suma aceasta de 188.000.000 încă 41.000.000 ai curbei Lalescu și avem în cazul acesta 229 milioane repartizate la opt culte.

Ei bine, din suma aceasta, pentru ca să vedem cât rămâne pentru cultul ortodox al celor 14.000.000 de locuitori, trebuie să scdem sumele date cultelor străine, sau cultelor eterodoxe dela noi.

Pentru protestanții de toate categoriile, adică pentru unitari, luterani și reformați, și pentru mozaici și mohamedani se iau peste 20 de milioane, dintre cari mozaicilor și mohamedanilor li se dau 2 milioane 800 mii lei. La aceste peste 20 milioane li se mai adaugă anumite adăosuri în sumă cam de 5 milioane.

Prin urmare, se iau 25 milioane pentru 5 culte. Se mai iau 23 milioane pentru uniți noari și pentru cel de alt neam; se mai iau 9 milioane pentru cultul romano-catolic care cu plusul Lalescu fac 12 milioane.

Cu alte adăose se ajunge la cultele eterodoxe dela noi la o cheltueală de aproape 70 de milioane pe nouă luni cât a fost bugetul anului trecut, rămânând pentru cultul ortodox, al celor 14 milioane creștini ortodocși, numai vreo 159 milioane. Pentru vreo patru milioane de cetățeni eterodocși se cheltuesc cum vedem aproape 70 milioane, pe când pentru 14 milioane de români ortodocși se cheltuesc cu cultul abia două.

Repartizând acum cheltuielile acestea de cult la un milion de locuitori, avem următoarele proporții: La 1 milion ortodocși se cheltuesc 9 milioane cu cultul; la 1 milion de romano-catolici și uniți se cheltuesc 18 milioane; la 1 milion mohamedani 10 milioane.

Prin urmare, din toate cultele țării noastre, cea mai slabă proporție în cheltuieli o prezintă cultul nostru național, căci pentru 1 milion de creștini ortodocși Statul dă după cum vedeți mai puțin chiar decât i se dă unui milion de mohamedani. —

I. P. S. S. mitropolitul Primat Miron Cristea: Plus că aceste culte străine au avertii proții. —

P. S. S. episcopul Bartolomei: Vedeți dlor senatori ce fel de buget are Statul nostru creștin ortodox pentru biserica sa și a neamului său?

Pentru motivele acestea, și altele de cât acestea, biserica s'a gândit astăzi la o interperlare făcută după cum vedeți nu cu gândul de a învinui pe cineva personal și nici cu gândul de a face opozițiune de partid, ci numai cu hotărârea de a se ști în țara noastră, unde ne găsim cu biserica națională și dominantă?

Ce plătim noi în biserica cu aceste 159 de milioane? Eată ce plătim: 1) 14 chiriarhii din-

tre care 3 mitropolii: de București, Iași și Sibiu. Nu intră în această sumă episcopii noi de Constanța Bălți și Cetatea-Albă. Nu intră aici nici Mitropolia din Bucovina care se întreține din fondul ei propriu. Mai plătim organizațiuni bisericești ca Sf. sinod, consistorul superior bisericesc, congresul național din Ardeal, cele 5 sinode eparhiale din Ardeal, cu toate cancelariile lor. Plătim 9 consistorii sau tribunale bisericești cu câte 5 membri, 20 seminare, 62 de mănăstiri, 132 protopopii, 7.000 de parohii și peste 18.500 de salariați, socotindu-se la un loc chiriarhii, monahii, preoții, profesorii și cântăreții.

Vedeți prin urmare câte instituțiuni plătim noi cu 159 milioane.

Dacă ne uităm mai departe și mai în deaproape la repartizarea care s'a făcut și acestei sume de 159.000.000, între bisericele ortodoxe din diferite provincii, românești de până ieri, vedem că biserica din Ardeal, de pildă, a fost mai îngrijită decât cea din vechiul regat, cu toate că sub raportul nevoilor urgente, nici biserica din Ardeal nu e mai fericită, căci nu egalează nici ea pe celelalte biserici de cult eterodox.

Eu felicit pe frații ardeleni, că au fost mai norocoși decât noi în porția materială luată dela Stat și le doresc din tot sufletul să-i văd ajunși la cel mai mare belșug posibil, căci încă odată repet, nici ei nu sânt în privința bisericească grozav de satisfăcuți.

Să facem de pildă o mică comparațiune ca să vedeți în ce situațiune a fost lăsată biserica vechiului regat.

La 8 chiriarhii ortodoxe se plătește de pildă la personal 1.356.000 lei.

În Ardeal la 5 chiriarhii, se plătește 1.703.900 lei.

La uniți la 4 chiriarhii, se plătește 919.000. La protestanți la 3 episcopii cu un număr foarte redus de credincioși, numai de 1 milion, se plătește 305.000 lei.

Acestea pentru personal.

Pentru material acum:

La cele 8 chiriarhii din vechiul regat dintre care 2 mitropolii, se plătește 303.000 lei.

La cele 5 chiriarhii din Ardeal se plătește 1.270.000 lei, deci cu peste 900.000 lei mai mult.

La uniți pentru 4 chiriarhii se plătește 219 mii lei.

La protestanți pentru 3 episcopii, se plătește 445 mii lei.

Vedeți, dlor, că sântem cu totul lăsați în urmă, sub toate raporturile, noi ortodocșii și în deosebire noi ortodocșii din vechiul regat. De ce, dlor? Cred, că nimenia nu o știe, afară poate de subcomisia de culte...

Preoții din vechiul regat, precum și preoții din Ardeal, adică preoții bisericii ortodoxe în general, sânt împărțiți în 3 categorii și sânt salariați în trei feluri după studiile lor: licențiații și doctorii în teologie sânt plășiți în toată biserica ortodoxă, cu 600 lei lalea de bază; în Ardeal sânt plășiți categoria 2 cu 500 lei și cu drept cuvânt pentru că trebuie să recunoaștem că seminarile din Ardeal sânt superioare seminarilor noastre ca ani de studii.

La noi seminaristii cu opt clase sânt plășiți cu 350 lei pe lună lalea de bază, ear seminaristii cu patru clase cu 250 lei pe lună.

Am avut lefurile acestea în bugetul anului trecut când se știe că s'a ridicat numai sporul de scumpete, dar lea de bază a rămas aceeași și aceeași lea s'a păstrat și în bugetul de astăzi.

Nu numai că lea în sine, cum vedeți, este ridicolă, căci 250 de lei, sau 350 de lei sau 500—600 lei pe lună sânt aproape nimic pentru vremea de azi, dar ca repartiție lea aceasta devine de o nedreptate strigătoare la cer.

De pildă preotul reformat, cu aceeași titulară de studii ca al nostru, are 350 lei pe lună, ear al nostru are numai 250 lei pe lună.

Pentru această superioritate de plată la graduri de studii egale în favoarea celui străin și de cultul i, și de neamul român?

Dlор, aceasta nouă ni se pare că înseamnă condamnarea noastră. Ni se pare un fel de avertizare ca să înțelegem de-a mai exista ca cler și ca biserica, căci este absolut imposibil dacă n'ar fi așa să se la pânea dela gura copiilor țării și să se dea altora, este absolut imposibil să se lase într-o așa de batjocoritoare inferiori-

late materială însuși preotul cu care ne-am încheiat societatea, cu care ne-am încheiat cu poporul, cu care ne-am încheiat statul românesc, și care ca preot cu patru clase de seminar a îmbătrânit slujind statul și neamul cu sufletul său, cu familia sa și cu biserica sa.

Dior, să nu credeți că vorbesc în felul acesta din spirit de neprietenie sau din ură față de cultele străine. Din potrivă, afirm că cei bișericesti avem multă soliditate față de aceste culte, și acum de curând ne-am constituit într-un comitet de înfrățire cu ele aici la noi în țară, al cărui patron este I. P. S. S. mitropolitul Primat și al cărui președinte activ am onoare să fiu, cu scopul de a lupta pentru înfrățirea popoarelor prin bisericele lor.

Prin urmare, noi clericii de toate cultele din țara aceasta sântem în perfectă armonie între noi, ear chestiunea se pune așa: De ce să fim inferiorizați noi clericii ortodocși din punctul de vedere al salariilor?

Imi veți da voie să trec acum la latura morală a vieții noastre bisericesti. Sânt sigur că diu ministru de culte are să ne spună că în biserica noastră s'a făcut sub raportul moral, adică ca ordine și acțiune, destul de frumoase progrese, că biserica noastră a fost obiectul unei soliditudini deosebite în timpul din urmă, chiar și de onor guvern actual. Dior, nu pot să contestez că biserica noastră nu a început să-și revină în fire în vremurile din urmă și să se întrebe de rostul și de datorile ei în lume nu numai prin tineretul ei preotesc, dar și prin cadrele mai vechi ale clerului ei. În toată preoimea ortodoxă este astăzi cu adevărat un suflet nou și o voință vie îndrumate lîmpede și hotărât în spre Hristos și în spre servirea prin El a neamului.

În red-șteptarea aceasta și în întrebarea ce își pune preoimea prin societățile și congresele ei asupra lucrului ei de astăzi și de mâine, eu văd puterea ei morală senină și neîstovită de a fi uitat pe ieri ori cât i-a fost de vitreg și de a se pune hotărât la zidirea unui azi și a unui mâine, care să o umple de prestigiu pentru ea și de merite pentru Hristos și civilizație. Starea morală în care sporim cei bișericesti zi cu zi deci, nu o datorăm sprijinului ce ni se dă de cărmuirea statului, ci o datorăm firii tradițiilor românești și a așezămintelor lui Hristos din biserica pe care o servim, din care sufletul nostru își absoarbe puterea și metodu de a și preface amărăciunea și durerile în resemnări și în nădejde. Înarmați cu resemnarea și înțaripati cu nădejdea, care nu se desminte când este întru Hristos, am început noi înși-ne să ne zidim din nou, și în noi și în afară de noi, puterile de viață trebuitoare și să fiți siguri că vom izbui în curând; și să fiți siguri că isbânda noastră va fi isbânda neamului românesc. Această ameliorare a stării noastre morale, deci nu ne vine prin încurajarea, care ni s'a face nouă și bisericii noastre de către puterea civilă a cărmuirilor noastre și de ieri și de azi, ci ne vine prin revirimentul sufletesc la care am ajuns noi prin noi înșine, după ce am ieșit din surpriza prin care ne au trecut cu spaimă și nedumerire loviturile primite prin stat din mâna politice.

Plata dotației preoțești dela stat

Consecvent tendințelor de unificare, fără a se ține seamă de situația și condițiile de viață speciale, ale provinciilor alpine la țara-mamă, guvernul a luat măsuri ca plătea salariilor personalului bisericesc să se facă după altă normă decât în trecut, încercând să extindă sistemul din vechiul regat și la noi. Acolo plățile se fac de percepțiile comunale după state verificate de protopopul județului.

Autoritățile noastre bisericesti, în conștiința răspunderii pe care o au pentru bunul mers al afacerilor bisericesti și pentru prestigiul preoției, au intervenit la On. minister al cultelor, ca să renunțe la măsurile neobișnuite și nepotrivite la noi.

Ele s'ant tot așa un mare neajuns și acolo în vechiul regat, dar ce să-i faci, lumea este așa dedată și i se pare că altfel nici nu mai poate fi. Nu numai politica și administrația, dar preoimea însăși nu se poate emancipa de sub stăpânirea unor dedări, cari nici cum nu sânt în concordanță cu demnitatea unei biserici conștiente.

Revista «Crucea», erigată în apărătoare a intereselor bisericesti și preoțești, se identifică cu ieșirile nechibzute împotriva învățământului confesional, acceptând «că nici chiar învățământul religiei nu trebuie lăsat în seama preoților». Ea are aceeași părere nenorocită și în privința plăților lefei preoțești, așa cum se face la noi, socotind mai potrivită măsura luată de Ministerul de finanțe.

Ar fi o părere și asta, dacă alături de ea nu s'ar pune și o necuviință. Sustine că «intervenițiile înalților Chiriarhi din Ardeal s'au făcut pe motiv că altfel n'ar mai avea autoritatea asupra preoților». Cine scrie astfel, sau nu-și dă seamă sau e rău intenționat.

Biserica noastră și înalții ei ierarhi știu să-și păstreze autoritatea, răzimați pe alte mijloace decât cele bănești: Prin strânsa legătură sufletescă ce există la noi între ierarh și preoție și prin ascendentul moral pe care îl au asupra turmei, pe care o păstoresc, cler și popor.

Tocmai de aceea au intervenit și aici, ca și în alte multe chestiuni, ca să nu lase să ajungă Biserica din Ardeal în aceeași situație dureroasă ca a fraților de peste Carpați.

Interesul apărării prestigiului preotesc i-a determinat să ia poziție față de tendința umilitoare. Noi nu ne vom putea împăca ca «protopopul», constituit în reprezentant politic în județe să compună statele și cu atât mai puțin suntem aplicați să fim hărțuți pe comune, de perceptorul fiscal.

Cunoaștem și această latură de scoborâre a demnității preoțești, ce se încearcă cu toate mijloacele. Perceptorul organ de stat în comună, când nu i place de fața preotului, ori dacă «are ordin», de 10 ori nu are bani pentru plata chitanței lui, făcând pe grozavul și lăsând să se înțeleagă că preotul, șicanat, depinde de el.

Eată rostul intervenției.

Cucerimilor frați dela revista «Crucea» le recomandăm pe viitor să-și facă cruce, ori de câte ori vor să vorbească despre noi și ale noastre, ca bunul Dumnezeu să le ajute să iasă și ei din robia, în care noi nu vrem să ajungem. Ear despre ierarhi, să scrie și să vorbească, ca despre Principii Bisericii, cărora se cuvine mai mult respect.

Preot P. Crăvean.

Dela Asociația clerului: «Andrei Șaguna»

Nr. 8—1924.

Comunicat

În baza § 6 din «Regulamentul pentru organizarea despărțămintelor», în decursul postului sfinților Paști, sânt a se ține adunările ordinare ale despărțămintelor.

Programa adunării e următoarea:

Ziua I a. m.

1. Te Deum.
2. Deschiderea adunării prin președinte.
3. Raport asupra activității pastorale a preoției și a cercurilor religioase, în 1923.
4. Dare de seamă asupra activității despărțământului în 1923.
5. Constatarea plății cotizațiilor pe 1923 și încasarea celor de pe 1924. — Inscirerea de membri noi.
6. Alegerea alor doi delegați, pe lângă președinte, la congresul viitor.
7. Inițiative de organizare pentru promovarea vieții religioase și culturale în cuprinsul despărțământului și pentru propășirea Asociației.
8. Chestiuni oficiale.
9. Propuneri.

După masă și a II-a zi:

Se întocmesc misiuni interne cu mărțurisirea și cumințarea preoților, a profesorilor preoți, a absolvenților de teologie și a funcționarilor bisericesti.

Pentru meditația de pregătire înainte de mărțurisire recomandăm textul: «Iară cari sânt al lui Hristos, trupul și-au răstignit împreună cu patimile și poftele», Gal. V, 24, citând a trezi conștiința v-novației și părerea de rău; iară pentru meditația dela comunicare dăm subiectul: Puterea sfîșitoare a sf. cumințături, în legătură cu textul «Iară vlez, nu de acum eu, ci vleză întru mine Hristos», Galat. II, 20.

P. Cucernicii Părinți, prezenți ai despărțămintelor vor designa din bună vreme referenți la rapoartele despre activitatea pastorală a preoției și a cercurilor religioase, pentru care se dau formulare în Revista Teologică Nr. 2—3 a. c. Însușite de orientări cum să se facă, ca să se introducă procedura unitară. Asemenea se vor designa referenți pentru meditații, care se vor anexa împreună cu rapoartele despre activitatea pastorală a preoției și a cercurilor religioase, la raportul către Secție despre activitatea despărțământului. Biroul central al Asociației

Înmormântarea Doamnei Amalia Lăpădatu

Duminecă la 17 Februar a. c. s'a stăns din viață la clinica din Cluj dna Amalia Lăpădatu, mama actualului ministru al cultelor Alexandru Lăpădatu și a dlui dep. I. Lăpădatu. Corpul neînsușit al defunctei a fost adus la Cernatul Săcelor Luni seara, prohodită fiind de preoții O. Simtion și Z. Popovici.

Înmormântarea s'a făcut Marți în 19 Februar fiind de față coșii răposatei cu soțiile lor, și numeroși prieteni și cunoscuți, din Săcele și Brașov, cari au ținut să dea cîntecul de înmormântare acestei venerabile matroane.

Serviciul înmormântării a fost oficiat de preoții O. Simtion, Z. Popovici, I. Pascu, A. Oancea și P. Leuca; răspunsurile funebre le-a dat corul învățătorilor din Săcele.

Predica a rostit-o preotul O. Simtion, care a arătat calitățile frumoase sufletești ale răposatei și rolul important ce l-a avut răposata în societate.

Din viața acestei devotate mame remarcăm următoarele: A fost soția distinșului profesor din Brașov, I. A. Lăpădatu, de care moartea nemiloasă a despărțit-o prea curând, abia după 4 ani de căsătorie, rămânând să îngrijească singură de creșterea celor doi copii gemeni: Alexandru și Ion. Toți cari am cunoscut-o, știm ce jertfe uriașe a făcut această mamă, pentru creșterea copiilor ei, și cât de mult a bucurat o Dumnezeu ajungând să-și vadă pe amândoi copii în situațiile cele mai înalte și de cinste, la care poate aspira un muritor.

Dar răposata n'a fost numai mamă devotată, ci și înflăcărată româncă, pentru care sentimente dușmanii neamului în 1916, când s'a retras armata română din Ardeal, au lărat-o în închisoarea din Cluj unde a stat un an și jumătate ispășind, val întru'un mod atât de tragic păcatul ce l-a făcut, de a-și fi crescut «prea românește» copii.

Îleșind din închisoare, cu sănătatea sdrun-cinată, toste îngrijirile ce cu prisosință i s'au dat, au fost zadarnice; ea moare în etate de 64 ani, multumită că în lume și-a făcut datoria de mamă și bună româncă.

Ea va rămănea pildă de evlavie, cinste și devotație, pentru toți cari au cunoscut-o, și cari cu regrete sincere au petrecut-o la groapă.

Pr. Z. P.

Reflexiuni

Primin următoarea scrisoare:

Onorată redacție! — La art. colui «Administrația orașului municipal Sibiu», publicat în *Telegraful Român* Nr. 10—11 din 2/15 l. c., ne permitem următoarele reflexiuni:

Mai întâi vă mulțumim pentru buna apreciere a activității noastre în coloanele ziarului dvoastră. Vă asigurăm, că din partea noastră se face totul pentru păstrarea renumelui orașului nostru de a fi de model. Numai astfel se poate explica renumele nostru de a fi unul dintre cele mai înalte orașe din Europa. E a se înțelege aceasta numai în mod relativ, căci nu se poate împedea urcarea prețurilor produsele mărfașilor și materiilor importate în oraș din alte regiuni, și deci nu e mirare, că prețul acelor orașe se află pe piața legumelor, cât și a altor articole. Organele orășenești de inspecție și control, cunoscute și recunoscute destul de energice, nu poartă vina.

În ce privește frazele, — fiind articole de lux — nu sânt supuse maximalizării.

Nu este adevărat, că grăul ar fi ieftin, din contră, ne este în mod autentic semnalat din toate părțile o tendință de continuă urcare, și deci pentru a nu lăsa orașul fără de pâine, ni s'a impus ca și în alte orașe urcarea prețului

păni. Asemenea stă lucrul cu taxele hornăritului, cari după o considerabilă stabilitate au trebuit la insistența justă a celor interesați a fi aduse în consonanță cu plata lucrătorilor și costul materialelor.

Taxele pentru căraul gunoierului, pentru apadu și canalizare sânt mai mici ca în alte orașe, și în general nu întrec nici de cum cheltuielile efective pentru care sânt afectate. Modificarea acestora se explică numai prin împrejurarea, că orașul îndeplinește aceste servicii în regie proprie cu personalul și echipagele gospodăriei orașenești. Este exclus, ca o întreprindere privată să poată presta aceste servicii mai ieftin, lipsindu-i pentru aceasta orice coeficient avantajos: despre ceace altcun ne-au convins în deșus experiențele din trecut.

În ce privește numărul funcționarilor și servitorilor din serviciul orașului, este îndeobște cunoscut și recunoscut și de autoritățile supreme, că în asemănare cu alte orașe acela este foarte redus. O parte din personalul percepției orașenești va fi dimis în data ce va fi isprăvită încasarea dărilor elariale restante din trecut. Nu este a se uita, că se ivesc în continuu probleme nouă și îndatoriri nouă, cum sânt d. e. încasarea taxelor comunale, serviciul biroului populației, serviciul de rechiziție ș. a. asemenea, toate în sarcina orașului.

Chestia cimitirului ortodox român e sub rezolvire chiar în condițiile dorințelor autorității bisericești, și în timpul cel mai scurt va fi dusă la bun sfârșit.

Este regretabil, că se ridică în publicitate atări învnuiri nejuste, lipsite de temel.

Rugându-vă pentru publicare, vă mulțumesc. Sibiu, la 22 Februar 1924.

Dr. W. Goritz
primarul orașului.

INFORMAȚIUNI

Ebredit la Orăștie? Consilierul orăștenesc din Orăștie, Alexandru Szász, cu ocazia împlinirii funcțiilor sale de ofițer al stării civile s'a exprimat la o cununie, că decât să-și pună iri colorul țării, mai bine se spânzură; — știrea aceasta se publică în ziarul brașovean *Carpații* din 22 Febr. a. c. Dacă-i adevărată, sperăm să se ia măsuri, ca ebreditul dela Orăștie să treacă la prietenii săi de peste Tisă.

Mulțumită. Aducem și pe această cale cea mai mare mulțumită doamnei Adele Schott pentru suma de 64 Lei, solvită ca donațiune pentru orfanii noștri de răboi.

Oficiul casieriei arhidiecezane.

Deosebire. Un confrate scrie: Țăranul trăiește pe urma plugului, ear țăranistul pe urma plugarului.

ȘTIRI LOCALE

Sedință literară. La Reuniunea meseriașilor români din Sibiu, str. Brukenhal Nr. 17, se ține Joi, 28 Februar n. c. **sedință literară.** Conferențiar: dl Romul Simu. Începutul la ora 8 seara.

Teatru german. Marți, în 26 Februar, se prezintă tragea în 5 acte *Emilia Galotti* de Lessing.

«Hermes» Nr. 9509.

Cumpărăm

Din Ornamentica Română

culegere de modele de broderii române editate de profesorul Dumitru Comșa

Oferte sânt rugate la

Jos. Drotleff,

Librărie și papeterie, Sibiu, str. Regina Maria 33

Mai avem puține exemplare cu șematism din:

Calendarul Bunului Creștin pe anul 1924

Se vinde la **LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ** în **SIBIU**, și la alte librării. — La cererile prin **MANDAT POȘTAL** se va adăuga 5 Lei pentru porto și recomandat.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dni Ioan Meșianu, arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 25 Lei plus porto postal 5 Lei.

În **Librăria Arhidiecezană** a sosit și se află spre vânzare

Din viețile sfinților

I. Spre Emaus

de

Mihail Sadoveanu și D. D. Patrașcanu

Prețul: Lei 35— plus spese postale: Lei 5—

La **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu, se mai află de vânzare

Noul Testament (cu litere cirile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudu Lei 6—, broșat Lei 10—, plus porto postal Lei 5—.

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuit pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minerva, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clape de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români, Biblioteca Universală, Lumea copiilor, Steaua copiilor, Astra nouă, Biblioteca clasică, Biblioteca inimii, Biblioteca Energia.

Consumul „Roiul de albine“, societate pe acții în Sebeșul de jos, județul Sibiu

Convocare

Domnii acționari ai consumului «Roiul de albine», societate pe acțiuni, se convoacă la

a III-a adunare generală ordinară

pe ziua de **Joi în 13 Martie st. n. a. c.**, la 11 ore a. m., cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Statorirea numărului acționarilor prezenți și acțiunilor reprezentate.
3. Raportul direcțiunii și comitetului de supraveghere pe 1923 și darea absolutului.
4. Hotărâre asupra bilanțului și împărțirea profitului curat.
5. Alegerea direcțiunii și eventual în comitetul de supraveghere.
6. Închiderea adunării generale.

Sebeșul de jos, la 17 Februarie 1924.

Direcțiunea.

NB. La adunarea generală pot participa numai acei acționari cari sânt trecuți în registrul societății ca acționari cu 6 luni înainte și cari cel puțin cu o zi înainte de adunarea generală au depus la casa institutului acțiunile scrise pe numele lor, resp. pe ale acelor, cari reprezintă împreună cu plenipotența. (§. 17.)

Activa		Bilanț la 31 Decemvrie 1923		Pasiva	
	Lei b.				Lei b.
Casa	35,598-87	Capital			105,000—
Realități	51,000—	Fond de rezervă			23,259—
Marfă	70,315—	Fond de binefaceri			238-86
Diverși debitori	13,155-01	Creditori			40,000—
Cauțiuni	1,712—	Dividende neridicate			825—
Mobilier	16,000—	Venit curat			18,458-02
	187,780-88				187,780-88
Debit		Profit și Pierdere la 31 Decemvrie 1923		Credit	
	Lei b.				Lei b.
Spese	4,749-30	Venit la marfă			46,848-02
Salare	2,380—				
Impozite	5,260-70				
Chirie	16,000—				
Venit curat	18,458-02				
	46,848-02				46,848-02

Sebeșul de jos, la 31 Decemvrie 1923.

DIRECȚIUNEA:

Toma Roman m. p. Iosif T. Roman m. p. Aurel Doican m. p. Nicolae Roman m. p. Danil Roman m. p.
George Luca m. p. Ioan D. Faor m. p. Ioan Turcu m. p. Ioan Dragotă m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele societății.

Sebeșul de jos, la 31 Ianuarie 1924.

George Stoica m. p. Toma Flucă m. p. Toma Ritivolu m. p. Toma Tudose Roman m. p.
președinte.